

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 147
від 27 березня 2024 року

Про стан та проблеми використання у 2023 році субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за напрямками, а також щодо порядків та умов використання відповідних субвенцій у 2024 році.

Відповідно до статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо контрольних функцій комітетів, аналізу практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) 27 березня 2024 року на своєму засіданні розглянув питання про стан та проблеми використання у 2023 році субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за напрямками (зокрема, на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»; на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами; на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти; на придбання шкільних автобусів), а також щодо порядків та умов використання відповідних субвенцій у 2024 році.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» передбачено загальнодержавні видатки у обсязі 110 466 910,3 тис. грн. за бюджетними програмами за такими напрямками:

2211190 Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам – 103 162 315,0 тис. грн.;

2211210 Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти – 500 000,0 тис. грн.;

2211220 Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – 304 595,3 тис. грн.;

2211230 Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» – 1 500 000,0 тис. грн.;

2211310 Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту – 2 500 000,0 тис. грн.;

2211320 Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів – 1 000 000,0 тис. грн.;

2211330 Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання, обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдальнь (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти – 1 500 000,0 тис. грн.

Відповідно до статті 47 Закону України “Про Державний бюджет України на 2024 рік” для розподілу коштів субвенції за вищезазначеними напрямками (об’єктами, заходами) та бюджетними програмами (за виключенням бюджетної програми (код 2211220) «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами») Міністерство освіти і науки України утворює відповідні комісії за кожною бюджетною програмою.

У порядку здійснення контрольних функцій Комітет звернувся до Міністерства освіти і науки України (далі – МОН України) як головного розпорядника бюджетних коштів щодо надання інформації про використання у 2023 році субвенцій за наступними напрямками: облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти, придбання шкільних автобусів та здійснення заходів із забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» (лист від 31.01.2024 № 04-24/17-2024/22808).

Проаналізувавши інформацію, надану МОН України (лист від 09.02.2024 № 1/2320-2024), Комітет звертає увагу на стан та особливості використання коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти у 2023 році.

Так, за інформацією МОН України, у 2023 році було затверджено 311 проектів, пов’язаних з будівництвом, реконструкцією, капітальним ремонтом об’єктів фонду захисних споруд цивільного захисту в закладах загальної середньої освіти; за кошти субвенції було реалізовано 197 проектів. **Щодо решти 114 проектів МОН України інформацію не надало.**

На облаштування укриттів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО):

було виділено - 2 089 587,92 тис. грн.;

з них сума коштів з державного бюджету місцевим бюджетам - 1 500 000,00 тис. грн. (використано – 73,4%);

сума коштів місцевого бюджету на умовах співфінансування – 589 587,92 тис. грн (використано - 69%).

Комітет звертає особливу увагу на неефективність використання бюджетних коштів: у той час, коли Україна вже більше двох років перебуває під постійними обстрілами російських військ і безпека дітей є одним із головних пріоритетів в освітньому процесі, майже 400 млн. грн., які були

виділені з державного бюджету місцевим бюджетам за цією бюджетною програмою, залишилися невикористаними!

Найвищі показники освоєння коштів зазначеної субвенції:

у Житомирській (97%), Кіровоградській (95%), Волинській (94%), Тернопільській (91%), Хмельницькій (90%), Сумській (89%), Львівській (88%), Полтавській (88%), Дніпропетровській (85%) областях, найнижчі показники - у Івано-Франківській (33%), Донецькій (38%), Миколаївській (50%), Рівненській (55%) областях.

Найвищі показники освоєння коштів місцевого бюджету на умовах співфінансування:

у Дніпропетровській (100%), Львівській (100%), Полтавській (100%), Житомирській (98%), Сумській (93%), Запорізькій (92%), Харківській (90%), Кіровоградській (87%) областях, найнижчі показники - у Івано-Франківській (14%), Одеській (21%), Закарпатській (47%), Волинській (48%), Черкаській (48%), Донецькій (50%), Чернігівській (52%) областях. При цьому, кошти не виділялися на Луганську область.

За кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам та кошти місцевого бюджету на умовах співфінансування:

було завершено будівництво захисних споруд цивільного захисту - у 8 закладах загальної середньої освіти; вартість виконаних робіт -122 893,43 тис. грн.; місткість – 2 807 осіб;

завершено реконструкцію/капітальний ремонт захисних споруд цивільного захисту - у 189 ЗЗСО; вартість виконаних робіт - 783 138 33 тис. грн.; місткість збільшилася на майже на 20 тисяч осіб.

МОН України зазначив *причини невикористання у 2023 році в повному обсязі коштів субвенції*, зокрема через:

необхідність виготовлення проектно-кошторисної документації для виконання робіт з облаштування укриттів у закладах освіти;

необхідність внесення змін до виготовленої проектно-кошторисної документації у зв'язку з прийняттям нових будівельних правил і норм (ДБН В.2.2.5-5:202). Такі зміни було внесено до проектів у Вінницькій, Миколаївській, Одеській, Черкаській, Кіровоградській, Харківській областях. На підставі нової проектно-кошторисної документації збільшилася вартість проектів. Різниця в коштах в окремих випадках унеможливила реалізацію проектів до кінця 2023 року;

відсутність за обраними проектами проектно-кошторисної документації та тривалість її виготовлення (проходження експертизи) (в Донецькій області);

тривалість процедури здійснення закупівель (у Волинській, Київській, Чернігівській областях та місті Києві);

виникнення економії коштів субвенції за результатами проведених тендерних торгів (у Дніпропетровській, Запорізькій, Тернопільській, Сумській, Херсонській областях);

обсяги виконання будівельних робіт великої місткості з дотриманням вимог Державних будівельних норм, зокрема в Івано-Франківській області реалізація проектів розрахована на 6-9 місяців (згідно з експертним висновком);

внесення змін окремими обласними військовими адміністраціями до переліку проектів, що унеможливило завершити розпочаті роботи до кінця бюджетного періоду.

Крім того, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.12.2023 № 1116-р «Про перерозподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти» здійснено перерозподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам шляхом зменшення обсягу видатків споживання обласного бюджету Луганської області для збільшення обсягу видатків споживання обласного бюджету Дніпропетровської області на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти Дніпропетровської області.

МОН України підготовлені зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 року № 419 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти», якими передбачено зокрема:

- зміна об'єктів, яким спрямовуються кошти:

замість спрямування коштів для *закладів загальної середньої освіти*, пропонується спрямовувати кошти *закладам, що надають загальну середню освіту*;

завершення розпочатих у 2023 році проектів, які були профінансовані згідно з розподілом обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування умов в закладах загальної середньої освіти, за умови готовності таких проектів не менше ніж на 40% від їх загальної вартості;

- *встановлення рівнів ризиків щодо безпеки в системі освіти* «задовільного», «помірного», «високого», «дуже високого», «непереборного» та «нез'ясованого» (у випадку неможливості його встановлення), які є ключовим критерієм відбору проектів для закладів освіти для отримання фінансування;

- зміни процедури розподілу коштів та умов надання субвенції:

до участі у відборі допускаються проекти для закладів освіти, розташовані в територіальних громадах з *високим або помірним рівнем ризику*;

до резервного переліку проектів зараховуються проекти для закладів освіти, розташовані в територіальних громадах з *дуже високим рівнем ризику* за певних умов, виконання яких спрямоване на відновлення очного або змішаного типу навчання в закладі освіти, а також проекти для закладів освіти, розташовані в територіальних громадах *із задовільним рівнем ризику*;

розподіл обсягів фінансування для різних рівнів ризику відбувається пропорційно кількості здобувачів освіти, які навчаються за дистанційною формою в закладах освіти, розташованих в межах територіальних громад з відповідним рівнем ризику;

загальна чисельність здобувачів у закладі освіти (без урахування їх чисельності у філіях) має становити не менше ніж 200 осіб (в чинній редакції Постанови загальна чисельність учнів опорних закладів освіти (без урахування їх чисельності у філіях) становить не менше 200 осіб, а інших закладів загальної середньої освіти – не менше 350 осіб);

кошторисна вартість проекту будівництва, реконструкції, реставрації або капітального ремонту об'єкта фонду захисних споруд цивільного захисту в частині субвенції не може перевищувати 150 млн. грн, в перерахунку на одну особу планової проектної потужності такого об'єкту – 250 тис. грн;

однією з умов фінансування – віднесення об'єкта завершеного проекту до захисних споруд цивільного захисту, зокрема сховища, протирадійного укриття, споруди подвійного призначення із властивостями протирадійного укриття (чинна редакція Постанови дозволяла фінансувати найпростіші укриття);

- розгляд пропозицій від місцевих рад, районних у м. Києві, обласних, КМДА, військових адміністрацій, закладів освіти щодо формування переліку об'єктів для надання субвенції та обсягів фінансування здійснюється Комісією з питань розподілу коштів субвенції, створеною МОН.

- використання програмних засобів Єдиної цифрової інтеграційної інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури здійснення відбору проектів, які будуть фінансуватися за кошти субвенції, що має забезпечити прозорість та відкритість відбору таких проектів для фінансування;

- моніторинг використання коштів субвенції за допомогою програмних засобів Єдиної цифрової системи.

*Проаналізувавши проект вищезазначених змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 року № 419 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти», **Комітет вбачає наступні ризики формування та розподілу субвенції:***

- постійна міграція дітей у межах України (неможливо спрогнозувати більш менш сталий контингент учнів);

- певний відсоток дітей, які навчаються у закладах загальної середньої освіти за дистанційною формою, перебувають за кордоном або в іншій територіальній громаді (такі діти, очевидно, не потребують місць в укриттях). Відтак, розподіл обсягів фінансування між різними рівнями ризику пропорційно кількості здобувачів освіти, які навчаються за дистанційною формою, виглядає сумнівним;

- незрозуміло, яким чином будуть завершені або чи будуть взагалі завершені проекти, які були розпочаті та профінансовані у 2023 році та готовність яких складає менше 40% від їх загальної вартості;

- враховуючи обмежену фінансову спроможність територіальних громад, доцільно у першу чергу спрямовувати кошти субвенції на облаштування укриттів закладів загальної середньої освіти; фінансування інших закладів освіти, що надають загальну середню освіту (професійних (професійно-технічних) та фахових передвищих закладів освіти), може призвести до розпорошення коштів державного бюджету;

- складність дотримання умов, визначених Порядком для проектів з дуже високим рівнем ризику (заявники мають отримати та надати рішення щодо згоди на відновлення очного або змішаного формату навчання від керівника

військової-цивільної адміністрації, педагогічної ради закладу освіти та усіх органів самоврядування закладу освіти).

Комітетом також було проаналізовано надану МОН України інформацію щодо використання у 2023 році коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам та коштів місцевого бюджету на умовах співфінансування на придбання шкільних автобусів.

Усього у 2023 році на придбання шкільних автобусів було виділено – 1 656 096,89 тис. грн, з них сума коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам - 1 000 000,00 тис. грн. (використано - 97%), сума коштів місцевого бюджету на умовах співфінансування – 656 096,89 тис. грн (використано - 97%).

Показники освоєння коштів вищезазначеної субвенції, у тому числі й щодо показників освоєння коштів місцевого бюджету на умовах співфінансування, у областях високі - майже у всіх областях 100%. Не освоєнні кошти субвенції та місцевого бюджету на умовах співфінансування у Донецькій (0%) та Херсонській (0%) областях, при цьому кошти не виділялися на Луганську область та місто Київ.

За кошти субвенції та місцевого бюджету на умовах співфінансування областями було закуплено - 535 автобусів, на загальну суму 1 612 391,78 тис. грн., з них спеціально-обладнаних для перевезення маломобільних груп населення - 86 од., на суму 280 681,3 тис. грн. та інших - 449 од. на суму 1 331 710,48 тис. грн.

Середня вартість придбаних автобусів складала 2 969,70 тис. грн. за одну одиницю, спеціально-обладнаних - 3 193,45 тис. грн. за одну одиницю.

Разом з цим, Комітет привертає увагу, що за кошти у розмірі 3% невикористаної субвенції можливо придбати 10 автобусів, які не були закуплені. Відповідно окремі територіальні громади були позбавлені можливості здійснювати підвезення дітей та педагогічних працівників.

За інформацією МОН України, у 2023 році закупівля шкільних автобусів, виробниками яких зазначено 9 підприємств різних видів та форм власності, здійснювалася у 12-ти постачальників.

Комітет звертає увагу на різницю в кількості придбаних шкільних автобусів (менше на 4 од.), наданої МОН України для підготовки засідання Комітету, у порівнянні з попередньо наданою інформацією Міністерства у листі від 09.02.2024 № 1/2320-2024.

Представники МОН України та Міністерства фінансів України під час аналізу використання відповідної субвенції не звернули увагу на можливі ризики та проблеми її використання, про що зазначили під час засідання Комітету. Разом з тим, Голова Комітету С. Бабак акцентував на тому, що відповідно до наданої МОН України інформації найбільш представленими виробниками шкільних автобусів, які протягом досліджуваного періоду реалізовувались на території України, є ПРАТ «Чернігівський автозавод», частка якого в загальному обсязі реалізації товару у 2023 році становила 39%, АТ «ЧЕРКАСЬКИЙ АВТОБУС» з відповідною часткою у розмірі 37% та ПРАТ

«ЗАПОРІЗЬКИЙ АТОМОБІЛЕБУДІВЕЛЬНИЙ ЗАВОД» - з часткою у 12%, що становить 88% від усього загального обсягу реалізованого на ринку товару.

Майже така ж тенденція щодо часток ПРАТ «Чернігівський автозавод» та АТ «ЧЕРКАСЬКИЙ АВТОБУС» у загальному обсязі реалізації товару простежувалась у 2017-2019 роках, про що зазначено у Звіті Антимонопольного комітету України «Про результати дослідження загальнодержавного ринку шкільних автобусів, 2021 рік».

Крім того, відповідно до інформації, наданої МОН України, деякі області здійснювали закупівлю однакових моделей та марок шкільних автобусів через різних постачальників. Так, наприклад Черкаська область придбала автобус марки ATAMAN D093S2, виробником якого є АТ «ЧЕРКАСЬКИЙ АВТОБУС», у декількох постачальників.

Ціновий діапазон у всіх виробників шкільних автобусів коливався від 2 942,00 тис грн. до 2 998,5 тис. грн. (з різницею у 1,92%), спеціально-обладнаних для перевезення маломобільних груп населення - від 3 144,60 тис. грн до 3 325,00 тис. грн. (з різницею у 5,73 %).

Відтак, Комітет вбачає за необхідне *звернути увагу на можливі ознаки недобросовісної конкуренції та монопольного (домінуючого) становища зазначених виробників на ринку товару.*

Враховуючи вищезазначене, Комітет прийняв рішення звернутися до Антимонопольного комітету України з рекомендаціями провести перевірку на предмет можливого порушення антимонопольного законодавства під час процедури закупівлі шкільних автобусів у 2023 році.

У 2024 році МОН України підготувало зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2023 року № 418 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів», якими передбачено зокрема:

- розподіл коштів між бюджетами територіальних громад лише за умов наявності підтвердження, зокрема гарантійного листа від територіальної громади щодо дотримання умов співфінансування та своєчасного використання коштів субвенції у повному обсязі;

- кошти субвенції розподіляються між обласними бюджетами рішенням Кабінету Міністрів України за поданням МОН України;

- розподіл коштів здійснюється на основі пропозицій, підготовлених комісією, створеною наказом МОН України, за результатами аналізу потреби у шкільних автобусах пропорційно до кількості здобувачів освіти, які потребують підвезення до місць навчання та підвезення яких не забезпечується шкільними автобусами. *Комітет звертає увагу, що під час такого аналізу необхідно максимально врахувати потребу у підвезенні, яка може виникнути у зв'язку із реалізацією положень Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 6), що не передбачають фінансування коштом освітньої субвенції заклади освіти (крім початкових шкіл) з кількістю учнів менш як 45 осіб (з 1 вересня 2025 року) та менш як 60 осіб (з 1 вересня 2026 року).*

Відтак, аналіз проблем використання субвенції на придбання шкільних автобусів у 2023 році та представлені новації до порядку надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів у 2024 році свідчать про необхідність зміни підходів до розподілу коштів зазначеної субвенції. **Комітет пропонує застосовувати централізовану закупівлю шкільних автобусів, що дозволить ефективно використати увесь обсяг коштів субвенції, зменшить ціну закупівлі шкільних автобусів, а також максимально врахувати потребу у підвезенні у зв'язку з реалізацією положень Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 6).**

Крім того, Комітетом було проаналізовано надану МОН України інформацію щодо використання у 2023 році коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів із забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Усього у 2023 році було виділено - 567 151,2 тис. грн, з них сума коштів з державного бюджету – 473 333,5 тис. грн. (**використано - 60%**), сума коштів місцевого бюджету на умовах співфінансування – 93 817,6 тис. грн (**використано - 65%**).

Найвищі показники освоєння коштів субвенції:

у Сумській (92%), Кіровоградській (88%), Вінницькій (87%), Київській (86%), Чернігівській (85%), Хмельницькій (84%), Черкаській (84%), Волинській (82%) областях, при цьому найнижчі показники у Харківській (0,5%), Луганській (6%), Херсонській (8%), Івано-Франківській (13%), Донецькій (16%), Запорізькій (25%), Тернопільській (50%) областях та у м. Києві (20%).

Найвищі показники освоєння коштів місцевого бюджету на умовах співфінансування:

у Сумській (майже 100%), Кіровоградській (96%), Київській (92%), Львівській (92%), Чернігівській (90%), Волинській (89%), Вінницькій (87%), Черкаській (84%), Хмельницькій (80%) областях, найнижчі - у Запорізькій (7%), Тернопільській (39%), Рівненській (44%) областях та у м. Києві (24%). При цьому, кошти місцевого бюджету на умовах співфінансування не виділялися на Донецьку, Харківську та Херсонську області.

У рамках вищезазначеної субвенції кошти, у тому числі місцевих бюджетів, було спрямовано на:

- закупівлю засобів навчання для навчальних кабінетів закладів загальної середньої освіти комунальної власності, що здійснюють освітній процес за Державним стандартом базової середньої освіти на першому (адаптаційному) циклі базової середньої освіти за очною, поєднанням очної та дистанційної форми здобуття освіти – 209 792,5 тис. грн, з них за кошти субвенції – 166 338,9 тис. грн, за кошти місцевих бюджетів – 43 453,6 тис. грн. *Закупівля засобів навчання не здійснювалася у Донецькій, Івано-Франківській, Луганській, Харківській та Херсонській областях;*

- закупівлю засобів навчання, мультимедійного обладнання, комп'ютерного обладнання та меблів для навчальних кабінетів для пілотних

класів 81 439,6 тис. грн., з них за кошти субвенції – 64 038,6 тис. грн, за кошти місцевих бюджетів – 17 401,0 тис. грн. *Закупівля засобів навчання не здійснювалася у Донецькій, Івано-Франківській, Луганській, Харківській та Херсонській областях;*

- закупівлю навчальної та навчально-методичної літератури, у тому числі їх електронних версій та з аудіосупроводом, для учнів та педагогічних працівників пілотних класів - 16 342,3 тис. грн. *Закупівля навчальної та навчально-методичної літератури не здійснювалася у Харківській та Херсонській областях;*

- підвищення кваліфікації педагогічних працівників: керівників, заступників керівників та учителів закладів освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти на першому (адаптаційному) циклі базової середньої освіти у 2023/24 навчальному році, та пілотних класів; підготовку тренерів-педагогів - 36 201,7 тис. грн. *На думку Комітету, необхідно суттєво збільшити суму коштів, які спрямовуються на підготовку тренерів-педагогів, адже без кваліфікованих тренерів-педагогів неможлива реформа НУШ.*

Комітет звертає увагу на ненадання МОН України проекту змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти “Нова українська школа”, оскільки він опрацьовується робочою групою фахівців МОН України, офісу підтримки реформ МОН та інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади.

МОН України підготовлено також проект змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2022 року № 120 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання обладнання, модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти», якими передбачено зокрема:

- головним розпорядником субвенції є МОН України (у чинній редакції - Мінрегіон);

- субвенція спрямовується на реалізацію проектів із придбання обладнання, *створення та модернізації* (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) у закладах загальної середньої освіти комунальної форми власності, *технічного обстеження, розроблення* або коригування проектної документації, *проведення її експертизи;*

- за погодженням з Агентством відновлення, суб'єкти управління об'єктами комунальної власності, власники об'єктів комунальної власності (уповноважені ними особи, що управляють майном) можуть передавати функції замовника робіт (послуг) з реалізації проектів службам відновлення та розвитку інфраструктури в областях;

- субвенція спрямовується на реалізацію проектів у разі дотримання таких умов:

1) загальна чисельність учнів ЗЗСО для забезпечення організації харчування відповідно до технологічних моделей (базова кухня та опорна кухня);

2) реалізація проекту за технологічною моделлю організації харчування опорна кухня має включати їдальні (харчоблоки) у ЗЗСО, в якому буде опорна кухня та кілька отримувачів послуг прилеглих ЗЗСО;

3) для реалізації проектів щодо придбання обладнання, створення і модернізації (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдальнь (харчоблоків) ЗЗСО, для яких надаватимуться послуги з харчування від фабрики-кухні, така технологічна модель організації харчування має бути реалізована в регіоні або її реалізацію заплановано в поточному році;

4) співфінансування з місцевих бюджетів на рівні не меншим ніж 10% від їх кошторисної вартості;

5) проект повинен передбачати комплексну модернізацію їдальнь (харчоблоків) ЗЗСО, включаючи придбання обладнання, реконструкцію та/або капітальний ремонт приміщень;

6) завершення реалізації проекту до кінця поточного року, в якому відбувся відбір проектів для надання субвенції;

7) у ЗЗСО освітній процес організовано очно та/або з поєднанням очного та дистанційного навчання та наявні укриття, що включені до фонду захисних споруд та/або використовуються для укриття на договірних засадах об'єкти фонду захисних споруд інших суб'єктів господарювання, або будівництво/облаштування укриття (захисних споруд) передбачено здійснити протягом поточного календарного року;

8) наявність проектно-кошторисної документації на реконструкцію та/або капітальний ремонт їдальнь (харчоблоків) у ЗЗСО або технічне завдання на проектування їдальнь (харчоблоків) у ЗЗСО.

- джерелами фінансування з місцевих бюджетів може бути міжнародна технічна допомога від партнерів з розвитку;

- для розподілу субвенції за проектами МОН України утворює комісію, що затверджується наказом МОН України ;

- проектні заявки подаються за допомогою програмних засобів Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури;

- пріоритезація проектів здійснюється за допомогою програмних засобів Єдиної цифрової системи у відповідності до Розрахунку пріоритетності проектів за бальною системою;

- за результатами відбору поданих проектів, МОН України з урахуванням пропозицій комісії подає в установленому порядку Кабінетові Міністрів України для затвердження пропозиції щодо розподілу субвенції між окремими місцевими бюджетами;

- МОН України за допомогою програмних засобів Єдиної цифрової системи здійснює моніторинг використання коштів субвенції розпорядниками субвенції за місцевими бюджетами та виконання робіт, які фінансуються за кошти субвенції.

У 2023 році видатки за вищезазначеним напрямом не спрямовувалися.

Розподіл коштів за бюджетною програмою «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з

особливими освітніми потребами» (код 2211220) здійснювався у 2023 році відповідно до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 року № 88.

У 2023 році було використано 293 254, 31 тис. грн. із загального обсягу субвенції, що становить 96,3 %. Використанню бюджетних коштів у повному обсязі завадила неможливість надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг особам з особливими освітніми потребами на окупованих територіях та територіях, наближених до зони бойових дій.

Порядком виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 09 червня 2021 року № 590, *напрямок використання коштів зазначеної субвенції не визначений як першочерговий*. МОН України надавалися пропозиції до Міністерству фінансів України щодо внесення змін до Порядку в частині пріоритетності фінансування навчання осіб з особливими освітніми потребами. До того ж, постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2022 року № 365, було внесено зміни до Порядку і умов щодо можливості використання залишків субвенції на заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб цивільного населення, евакуацію / вивезення / переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема на оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів, облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання / перебування, оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану.

МОН зазначає *потребу вирішення питання вдосконалення механізму повернення невикористаних залишків коштів субвенції з рахунків територіальних громад на рахунки обласних бюджетів та можливості використовувати залишки коштів субвенції минулих бюджетних періодів, призначених на видатки розвитку, як видатки споживання*.

Для вирішення зазначеної проблеми МОН України підготувало проект постанови Кабінету Міністрів України “Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2024 році”, яким передбачається:

внести зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 року № 88, зокрема щодо удосконалення механізму повернення невикористаних залишків коштів субвенції з рахунків територіальних громад на рахунки обласних бюджетів та можливості використовувати залишки коштів субвенції минулих бюджетних періодів, призначених на видатки розвитку, як видатки споживання;

а також здійснити у 2024 році розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами.

Заслухавши інформацію щодо підготовки змін до нормативно-правових актів, які визначають порядки та умови надання відповідних субвенцій, **Комітет звертає увагу на ризики несвоєчасного освоєння територіальними громадами коштів субвенцій у зв'язку з пізніми термінами підготовки таких змін центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.**

Заслухавши інформацію Голови Комітету С. Бабака, Заступника Голови Комітету С. Колебошина, народних депутатів України – членів Комітету В. Колюха, Н. Піпи, народного депутата України Л. Білозір, заступника Міністра освіти і науки України А. Сташківа, заступника Міністра освіти і науки України Д. Завгороднього, заступниці Міністра освіти і науки України Є. Смірної, начальника відділу освіти Департаменту видатків бюджету гуманітарної сфери Міністерства фінансів України А. Бондаренка, та, враховуючи вищезазначене, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Інформацію Міністерства освіти і науки України про стан та проблеми використання у 2023 році субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за напрямками, а також щодо порядків та умов використання відповідних субвенцій у 2024 році взяти до відома.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

2.1 Визначити централізовану закупівельну організацію та умови її діяльності для проведення тендерів та закупівлі шкільних автобусів за бюджетною програмою «2211320. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів», що забезпечить вирішення питання 100-відсоткового використання коштів зазначеної субвенції, зменшення закупівельної ціни товару, максимального врахування реалізації положень пункту 10 Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 6) та сприятиме зменшенню соціальної напруги навколо цього питання.

2.2. Вжити заходів щодо прийняття постанов Кабінету Міністрів України про внесення змін до Порядків та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів, на придбання обладнання, модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) ідалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти, на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» та на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту у 2024 році.

2.3. Вжити заходів щодо прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2024 році» в якій передбачити, що залишки коштів субвенцій попередніх бюджетних періодів, що були визначені розподілом субвенції як видатки розвитку, можуть бути спрямовані на видатки споживання, у разі

необхідності оплати видатків, зазначених в абзаці другому пункту 4 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 року № 88.

2.4. Вжити заходів щодо внесення відповідних змін до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 09 червня 2021 року № 590, в частині визначення субвенції за бюджетною програмою «2211220. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» одним із першочергових напрямків.

3. Рекомендувати Антимонопольному Комітету України:

3.1. Провести перевірку на предмет можливого порушення антимонопольного законодавства під час процедури закупівлі шкільних автобусів за бюджетною програмою «2211320. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів» у 2023 році, з урахуванням матеріалів засідання Комітету від 27.03.2024 та за результатами такої перевірки вжити необхідних заходів реагування.

4. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України:

4.1. Забезпечити у найкоротший термін внесення на розгляд Кабінету Міністрів України проектів постанов щодо використання коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, головним розпорядником яких є МОН, з урахуванням пропозицій, висловлених під час засідання Комітету.

4.2. Надати до 10.04.2024 інформацію щодо:

4.2.1. проектів, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, капітальним ремонтом об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту в закладах загальної середньої освіти, які не були реалізовані у 2023 році за бюджетною програмою «2211310. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти» (114 проектів) (згідно з додатком №1).

4.2.2. розпочатих у 2023 році проектів, які були профінансовані згідно з розподілом обсягу за бюджетною програмою «2211310. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти», готовність яких складає 40% і більше від їх загальної вартості (16 проектів) (згідно з додатком №2).

5. Рекомендувати Міністерству економіки України:

5.1. з метою ефективного використання коштів державного та місцевого бюджетів для закупівлі шкільних автобусів здійснити за експертною оцінкою розрахунок вартості шкільних автобусів, у тому числі спеціально-обладнаних для перевезення маломобільних груп населення.

6. Контроль за виконанням Рішення покласти на Заступника Голови Комітету Колебошина С.В.

Голова Комітету

Сергій БАБАК

Додаток 1

Інформація щодо проектів, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, капітальним ремонтом об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту в закладах загальної середньої освіти, які не були реалізовані у 2023 році за бюджетною програмою «2211310. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти» (у розрізі областей)

№ з/п	Область	Назва об'єкта (ЗЗСО)	Вид роботи (будівництво/реконструкція/капітальний ремонт)	Вартість проекту (тис. грн)		Підстава, з якої проект не реалізований	Місткість до проведення відповідних робіт	Місткість після проведення відповідних робіт	Терміни завершення робіт
				всього	з них сума коштів місцевому бюджету на умовах співфінансування				

Додаток № 2

Інформація щодо розпочатих у 2023 році проектів, які були профінансовані згідно з розподілом обсягу за бюджетною програмою «2211310. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти», готовність яких складає 40% і більше від їх загальної вартості (у розрізі областей)

№ з/п	Назва об'єкта (ЗЗСО)	Вид роботи (будівництво/реконструкція/капітальний ремонт)	Готовність об'єкта (%)	Вартість проекту (тис. грн)	Вартість профінансованих робіт у 2023 році (тис. грн.)	Вартість робіт, які потребують дофінансування у 2024 році (тис. грн.)	Місткість до проведення відповідних робіт	Місткість укрита після проведення відповідних робіт	Терміни завершення робіт
					з них сума коштів місцевому бюджету на умовах співфінансування	з них сума коштів місцевому бюджету на умовах співфінансування			